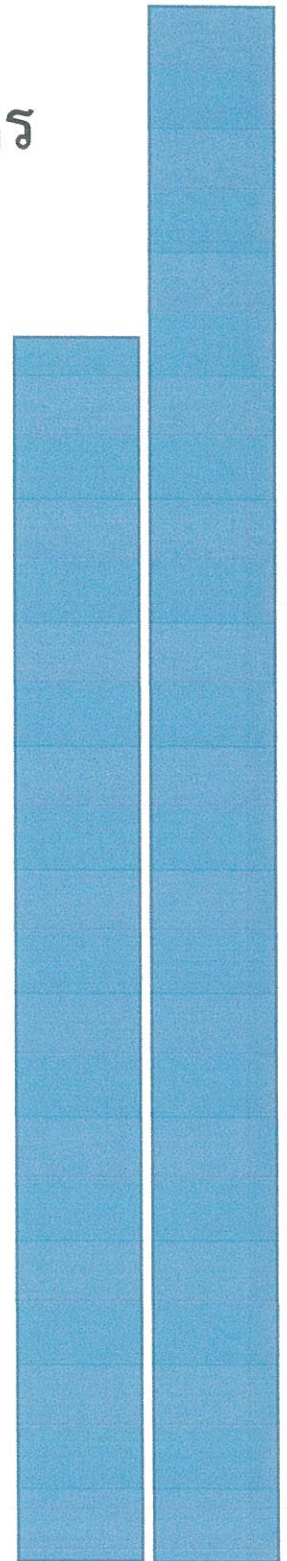

คู่มือการแต่งเครื่องแบบข้าราชการ

งานกาารเจ้าหน้าที่
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่คะตวน
อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การแต่งเครื่องแบบข้าราชการ ชุดกาเกีและชุดขาว

เครื่องแบบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นซึ่งกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้ระบุไว้ดังนี้

เครื่องแบบปฏิบัติราชการ (ชุดสีกาเกี) มี ๒ ประเภท

๑. เครื่องแบบสีกาเกีคอปับ (แขนยาว / แขนสั้น)

๒. เครื่องแบบสีกาเกีคอบะ

ภาพที่ ๑ : ตัวอย่างเครื่องแบบกาเกีคอปับ (แขนยาว / แขนสั้น)

เครื่องแบบสีกากีคอแบะแขนสั้น

สวเนือบัตทนายท่เตงเครื่องแบบทนายเลข 7

สุภาพบุรุษ

- ◆ เสื้อคอแบะปลอยเอวสีกากีแขนสั้น
- ◆ กางเกงขาวยาวสีกากี
- ◆ รองเท้าหนังท่มสั้นหรือท่มช้อ หรือ วัตถุประสงค์เพื่อท่มสั้นหรือสีน้ำตาล
- ◆ ถุงเท้าสีดำหรือสีน้ำตาล สีเดียวกับ รองเท้า
- ◆ เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมาย สังกัดกรุงเทพมหานครติดที่ปกคอ แบะด้านหน้าทั้ง 2 ข้าง เข็มทม ดัดท่อกเสือด่านขวาเหนือป้ายชื่อ ท่ใหญ่ประดับอินทหรณูสีเดียวกับเสื้อ
- ◆ ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราช อิสริยาภรณ์ท่อกเสือด่านซ้ายเหนือ กระเป๋

เครื่องแบบสีกากีคอแบะแขนสั้น

สวเนือบัตทนายท่เตงเครื่องแบบทนายเลข 7

สุภาพสตรี

- ◆ เสื้อคอแบะปลอยเอวสีกากีแขนสั้น
- ◆ กระโปรงยาวปิดเข้าสีกากี
- ◆ เข็มขัดทำด้วยผ้าสีกากีสีเดียวกับเสื้อ หัวเข็มขัดสีเหลืองท่มผ้าคาลทับเสื้อ
- ◆ รองเท้าหนังท่มสั้นหรือรัดสั้น หรือวัตถุประสงค์เพื่อท่มสั้นหรือสีน้ำตาลแบบปิด ปลายเท้าไม่มีลวดลาย สูงไม่เกิน 10 เซนติเมตร
- ◆ เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมาย สังกัดกรุงเทพมหานครติดที่ปกคอ แบะด้านหน้าทั้ง 2 ข้าง เข็มทม ดัดท่อกเสือด่านขวาเหนือป้ายชื่อ ท่ใหญ่ประดับอินทหรณูสีเดียวกับเสื้อ
- ◆ ประดับแพรแถบย่อของเครื่องราช อิสริยาภรณ์ท่อกเสือด่านซ้ายเหนือ กระเป๋

ภาพที่ ๒ : ตัวอย่างเครื่องแบบกากีคอแบะ

ความรู้เกี่ยวกับเครื่องแบบพิธีการ (ชุดขาวข้าราชการ)

เครื่องแบบพิธีการมี ๕ ประเภท

๑. เครื่องแบบปกติขาว
๒. เครื่องแบบปกติกากีคอตั้ง
๓. เครื่องแบบครึ่งยศ
๔. เครื่องแบบเต็มยศ
๕. เครื่องแบบสโมสร

ในที่นี้พุดถึงเฉพาะเครื่องแบบที่พบเห็นกันบ่อยๆ มีดังนี้

๑. เครื่องแบบปกติขาว (กางเกงขาว + เสื้อขาว) ผู้ที่ได้รับพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ท่อกเสือด่านซ้าย กระเป๋บนซ้าย

ชาย ให้ใช้เสื้อแบบราชการสีขาว ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้า ทั้งสองข้าง ติดเครื่องหมายแสดงประเภทที่อกเสื้อด้านขวา ให้ดุมโลหะสีทองตรา ครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ ๕ ดุม ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ประดับ แพรแถบเครื่องราชาที่อกเสื้อเหนือกระเป๋าบนซ้าย

หญิง ให้ใช้เสื้อมอกคอแบบสีขาวแบบคอแหลมหรือคอป้าน แขนยาวถึงข้อมือ มี ตะเข็บหลัง ๔ ตะเข็บ ติดเครื่องหมายแสดงสังกัดที่ปกคอเสื้อด้านหน้าทั้งสอง ข้าง ติดเครื่องหมายแสดงประเภทที่อกเสื้อด้านขวา ที่แนวสาบอกมีกระดุมโลหะสี ทองตราครุฑพ่าห์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑.๕ เซนติเมตร ๓ ดุมสำหรับแบบ เสื่อคอแหลม และดุม ๕ ดุมสำหรับแบบเสื่อคอป้าน มีกระเป๋าล่างข้าง ละ ๑ กระเป๋า เป็นกระเป๋าเจาะเฉียงเล็กน้อยไม่มีใบกระเป๋า และให้ใช้เสื่อคอ พับแขนยาวผูกผ้าผูกคอสีดำเงือกะลาสี ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ให้ประดับแพรแถบ เครื่องราชาที่อกเสื้อด้านซ้าย

ภาพที่ ๓ : ตัวอย่างเครื่องแบบปกติชาย

๒. เครื่องแบบเครื่องยศ หรือปกติชายครึ่งยศ (กางเกงดำ + เสื้อขาว) เครื่องราชฯ ลักษณะ และส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบปกติชาย เว้นแต่กางเกงหรือกระโปรง ให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือเสีร์จสีดำประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เครื่องแบบครึ่งยศ

ส่วนเนื้อมีขนาดหน้าอกที่ต่างเครื่องแบบนายเรือ 2

สุภาพบุรุษ

- เสื้อคอปิดสีขาวแขนยาว มีกระเป๋าทิ้งอกเสื้อทั้งสองข้าง กระเป๋ามีใบปกกระเป๋ากางเกงขาวยาวสีดำแบบราซการชาวยาว
- เสื้อใช้กระดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ 5 เม็ด
- รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือวีดดูเทียมหนังสีดำ
- กางเกงสีดำ
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายสังกัดกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ 2 ชั้น เข็มกมม คัดที่อกเสื้อด้านขวา อินทรธนูพื้นสีทาสีดำปักคันทันทองลายช่อชัยพฤกษ์เต็มแผ่นปลายฉัตรคันทันทองตราครุฑพ่าห์

ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (ไม่สวมสายสะพาย)

เครื่องแบบครึ่งยศ

ส่วนเนื้อมีขนาดหน้าอกที่ต่างเครื่องแบบนายเรือ 2

สุภาพสตรี

- เสื้อขึ้นนอกคอและสีขาวแขนยาวแบบคอแหลม กระดุม 5 เม็ด หรือแบบคอปีนกระดุม 3 เม็ด กระเป๋ามีกระดุมข้าง 2 ชั้น
- เสื้อข้างใน เสื้อเชิ้ตแขนยาวสีขาวผูกผ้าพันคอสีดำเชื่อนกฮูก
- กระโปรงสีดำยาวคลุมเข่า
- รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือวีดดูเทียมหนังสีดำแบบปิดปลายเท้า
- กุญแจหรือตุ้มหูขาวสีเนื้อ
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายสังกัดกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ 2 ชั้น เข็มกมม คัดที่อกเสื้อด้านขวา อินทรธนูพื้นสีทาสีดำปักคันทันทองลายช่อชัยพฤกษ์เต็มแผ่นปลายฉัตรคันทันทองตราครุฑพ่าห์

ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ (ไม่สวมสายสะพาย)

ภาพที่ ๔ : ตัวอย่างเครื่องแบบครึ่งยศ

๓. เครื่องแบบเต็มยศ (กางเกงดำ + เสื้อขาว) เครื่องราชอิสริยาภรณ์ สายสะพาย (ถ้ามี) นิยมแต่งในวันที่ ๕ ธันวาคมหาราช ลักษณะและส่วนประกอบเช่นเดียวกับเครื่องแบบครึ่งยศ สวมสายสะพาย

เครื่องแบบเต็มยศ

ส่วนเนื้อมีขนาดหน้าอกที่ต่างเครื่องแบบนายเรือ 1

สุภาพบุรุษ

- เสื้อคอปิดสีขาวแขนยาว มีกระเป๋าทิ้งอกเสื้อทั้งสองข้าง กระเป๋ามีใบปกกระเป๋ากางเกงขาวยาวสีดำแบบราซการชาวยาว
- เสื้อใช้กระดุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดใหญ่ 5 เม็ด
- รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือวีดดูเทียมหนังสีดำ
- กางเกงสีดำ
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายสังกัดกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ 2 ชั้น เข็มกมม คัดที่อกเสื้อด้านขวา อินทรธนูพื้นสีทาสีดำปักคันทันทองลายช่อชัยพฤกษ์เต็มแผ่นปลายฉัตรคันทันทองตราครุฑพ่าห์

ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ได้รับพระราชทานตามชั้นสายสะพาย (ป.ม., ป.ช., ม.ว.ม. และ ม.ป.ช.) สักขีอยู่ใต้คันทันทองบนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย แต่งเหมือนเครื่องแบบครึ่งยศ

เครื่องแบบเต็มยศ

ส่วนเนื้อมีขนาดหน้าอกที่ต่างเครื่องแบบนายเรือ 1

สุภาพสตรี

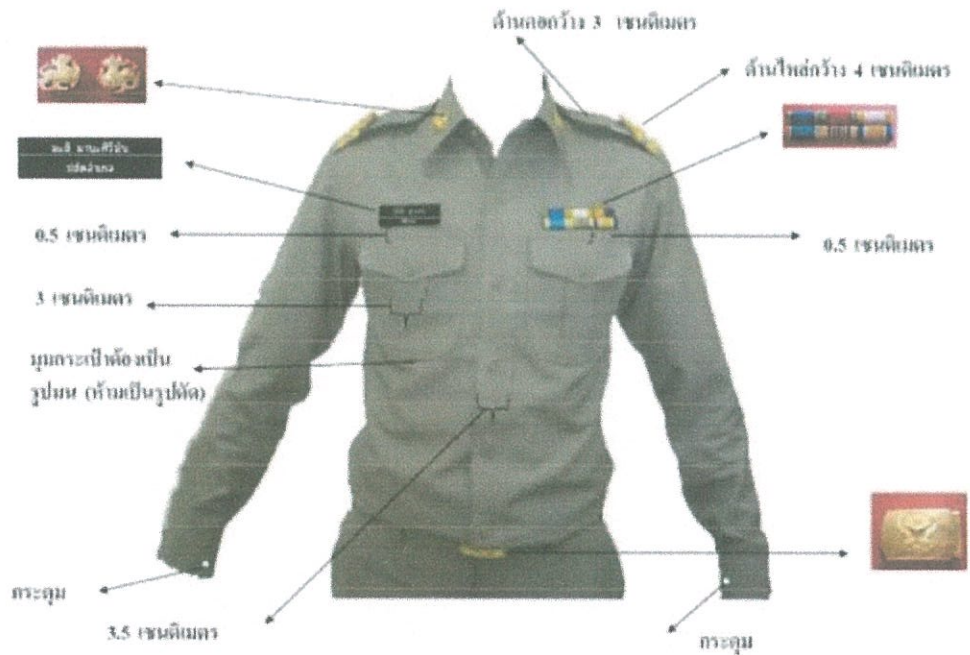
- เสื้อขึ้นนอกคอและสีขาวแขนยาวแบบคอแหลม กระดุม 5 เม็ด หรือแบบคอปีนกระดุม 3 เม็ด กระเป๋ามีกระดุมข้าง 2 ชั้น
- เสื้อข้างใน เสื้อเชิ้ตแขนยาวสีขาวผูกผ้าพันคอสีดำเชื่อนกฮูก
- กระโปรงสีดำยาวคลุมเข่า
- รองเท้าหนังหุ้มส้นหรือวีดดูเทียมหนังสีดำแบบปิดปลายเท้า
- กุญแจหรือตุ้มหูขาวสีเนื้อ
- เครื่องหมายสังกัด ใช้เครื่องหมายสังกัดกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ 2 ชั้น เข็มกมม คัดที่อกเสื้อด้านขวา อินทรธนูพื้นสีทาสีดำปักคันทันทองลายช่อชัยพฤกษ์เต็มแผ่นปลายฉัตรคันทันทองตราครุฑพ่าห์

ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามที่ได้รับพระราชทานตามชั้นสายสะพาย (ป.ม., ป.ช., ม.ว.ม. และ ม.ป.ช.) สักขีอยู่ใต้คันทันทองบนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย แต่งเหมือนเครื่องแบบครึ่งยศ

ภาพที่ ๕ : ตัวอย่างเครื่องแบบเต็มยศ

การประดับเครื่องหมายข้าราชการส่วนท้องถิ่น

ภาพที่ ๖ : ภาพรวมการแต่งกายข้าราชการส่วนท้องถิ่น

จากภาพตามโมเดลข้างบนนี้ เป็นภาพรวมการแต่งกายข้าราชการส่วนท้องถิ่น หรือการประดับเครื่องหมายข้าราชการ สำหรับข้าราชการใหม่ทุกท่านอาจจะได้มองเห็นการแต่งกายที่ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งโมเดลเป็นตัวอย่างเครื่องแบบข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งในแต่ละกระทรวงจะมีความแตกต่างกันในส่วนของการแสดงสังกัดตนเอง สามารถอธิบายตามโมเดลได้ดังนี้

๑. เสื้อ (ชาย-หญิง) เสื้อสีทึบคอพับแขนยาวมีกระเป๋าทรงอกข้างละ ๑ กระเป๋ามีแถบอยู่ตรงกลางตามแนวตั้งไปปกกระเป๋ารูปมัน ชายกลางแหลมตัวเสื้อผ่าอกตลอด ติดกระดุมตามแนวอกเสื้อ ๖ เม็ด (รวมกระดุมคอเม็ดบนสุด) ไม่มีจีบด้านหลัง

๒. กางเกง และกระโปรง

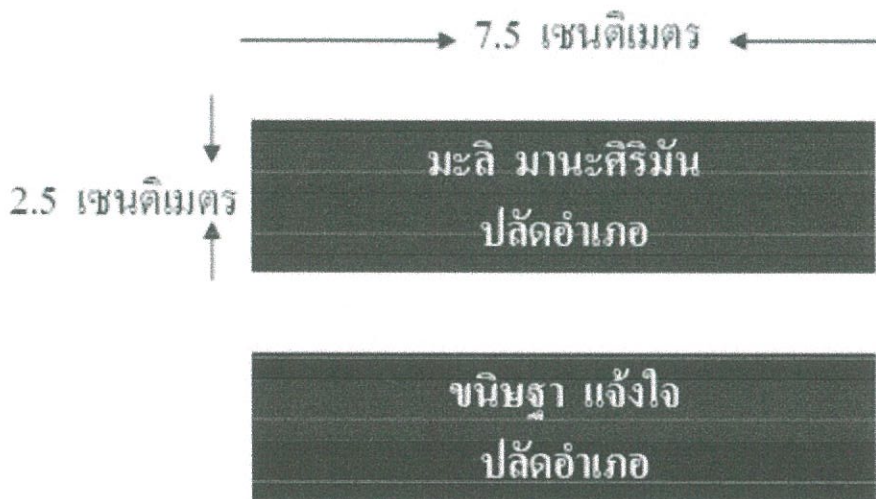
๒.๑ กางเกงสีทึบ ชายยาว ขาตรง ไม่มีลวดลาย ไม่พับปลายขา กระเป๋าทรงอกข้างตรง มีจีบด้านหลังหรือด้านข้าง มีจีบหน้า หรือไม่มีก็ได้

๒.๒ กระโปรงสีทึบ ยาวปิดเข้า ปลายบานเล็กน้อยห้ามปลายบานเป็นสลุ่่ม หรือตัดปลายยาวครึ่งน่อง มีตะเข็บหน้า ๒ ตะเข็บ ตะเข็บหลัง ๒ ตะเข็บ หรือไม่มีก็ได้ แต่ห้ามจีบรอบ

หมายเหตุ : การแต่งกายชุดสีทากี้ เป็นการแต่งกายของข้าราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นระเบียบคนละฉบับ ชุดปกติขาวไม่ใช่ข้าราชการก็แต่งได้

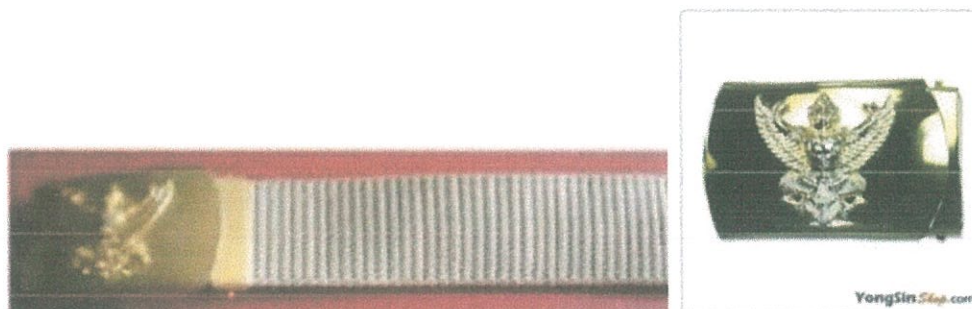
๓. ป้ายชื่อ

ภาพที่ ๗ : ป้ายชื่อสีดำ

ป้ายชื่อพื้นที่ดำ แสดงชื่อตัวเอง ไม่มีคำนำหน้า ชื่อสกุล และชื่อตำแหน่ง ไม่มีสัญลักษณ์และขอบขาว ติดที่หน้าอกเสื้อเหนือกระเป๋าด้านขวาประมาณ ๐.๕ เซนติเมตร

๔. **เข็มขัด** ทำด้วยโลหะสีทอง เป็นสีเหลี่ยมผืนผ้าทางนอน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร มีครุฑอยู่ตรงกลางหัวเข็มขัด ขณะคาดเข็มขัดห้ามคาดเข็มขัดปล่อยชายยาว ปลายเข็มขัดควรสอดเฉพาะที่หุ้มด้วยโลหะเท่านั้น หรือไม่ก็สอดซ่อนปลายไว้

ภาพที่ ๘ : เข็มขัด

๕. เครื่องหมายแสดงสังกัด จะมีความแตกต่างกันในแต่ละกระทรวงในส่วนของ กระทรวงมหาดไทย จะมีลักษณะทำด้วยโลหะโปร่งสีทอง เป็นรูปตราราชสีห์ (ห้าม เคลือบพลาสติก) ติดบริเวณคอเสื้อทั้งสองข้างหันเข้าหากันติดกลางปกเสื้อ

ภาพที่ ๙ : เครื่องหมายแสดงสังกัด

๖. รongเท้า

ชาย : เป็นรองเท้าหุ้มส้น หรือหุ้มข้อ ทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย ถุงเท้าสีเดียวกับรองเท้า

หญิง : เป็นรองเท้าหุ้มส้นปิดปลายเท้า หรือรัดส้นปิดปลายเท้า ทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ หรือสีน้ำตาล ไม่มีลวดลาย ส้นสูงไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตร ถุงเท้ายาวสีเนื้อ

ความรู้เกี่ยวกับแพรแถบเหรียญที่ระลึก (แพรแถบสี)

หลายคนคงเคยสงสัยเวลาที่เห็นเครื่องแบบราชการพลเรือน หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่น บริเวณอกด้านซ้ายจะมีแถบสีลักษณะต่างกันไป แถบสีนั้นเรียกว่า “แพรแถบย่อ” ซึ่งจะมีชั้น ชั้นละกี่เหรียญก็ตามแต่ ซึ่งโดยทั่วไปจะมีชั้นละ ๓ เหรียญ แพรแถบทำด้วยผ้าแพรแถบ ไม่มีพลาสติกหุ้มติดที่หน้าอกเหนือกระเป๋าด้านซ้ายประมาณ ๐.๕ เซนติเมตร ในตอนต้นนี้จะกล่าวถึงแพนแถบย่อเหรียญที่ระลึกก่อนเพราะถือเป็นแพรแถบขั้นต้นที่สามารถปรับระดับได้ เหรียญที่ระลึกเนื่องในวโรกาสต่างๆ จะใช้ประดับชุดปกติขาวในงานพิธีการหรือชุดปฏิบัติงาน (ชุดกากี)

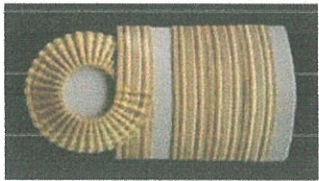

ภาพที่ ๑๐ : แพรแถบสี

อินทรรณูเครื่องแบบปฏิบัติราชการ (สีกากี) ของข้าราชการส่วนท้องถิ่น

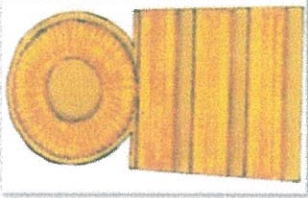

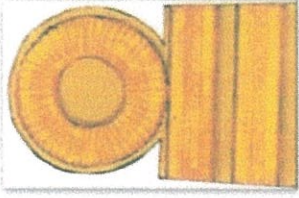
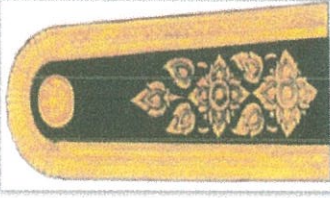
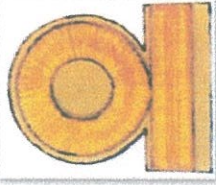
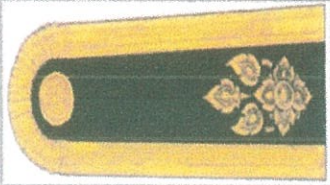
ภาพเครื่องหมายอินทรรูท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๒)
ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบเจ้าหน้าที่ยส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๙

๑. เครื่องหมายอินทรรูปประกอบเครื่องแบบพนักงานส่วนท้องถิ่น

ประเภทตำแหน่งพนักงานส่วนท้องถิ่น				อินทรรูทและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรรูท	
ทั่วไป	วิชาการ	อำนวยการ ท้องถิ่น	บริหาร ท้องถิ่น	เครื่องแบบปฏิบัติราชการ	เครื่องแบบพิธีการ
	ระดับ เชี่ยวชาญ	ระดับสูง	ระดับสูง		
ระดับ อาวุโส	ระดับ ชำนาญ การพิเศษ	ระดับกลาง	ระดับกลาง		
	ระดับ ชำนาญ การ	ระดับต้น	ระดับต้น		
ระดับ ชำนาญ งาน	ระดับ ปฏิบัติการ				
ระดับ ปฏิบัติงาน					

๒. เครื่องหมายอินทรรูปประกอบเครื่องแบบลูกจ้ำงประจำ

กลุ่มลูกจ้ำงประจำ	อินทรรูปและเครื่องหมายตำแหน่งบนอินทรรูป	
	เครื่องแบบปฏิบัติงาน	เครื่องแบบพิธีการ
ลูกจ้ำงประจำที่ได้รับค่าจ้ำงตั้งแต่ ๑๖,๑๕๐ บาท ขึ้นไป		
ลูกจ้ำงประจำที่ได้รับค่าจ้ำงตั้งแต่ ๗,๑๔๐ บาท แต่ไม่ถึง ๑๖,๑๕๐ บาท		
ลูกจ้ำงประจำที่ได้รับค่าจ้ำง ตั้งแต่ ๔,๘๗๐ บาท แต่ไม่ถึง ๗,๑๔๐ บาท		